

Rasku

24.4.2010

TUTKE-OHJAUSRYHMÄN NÄKEMYS AMMATILLISTEN TUTKINTOJEN SIOITTELUSTA TUTKINTOJEN JA MUUN OSAAMISEN VIITEKEHYKSEEN

NQF-työryhmän muistiossa (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:24) tehtiin ehdotus niistä periaatteista, joilla tutkinnot sijoitetaan tutkintojen ja muun osaamisen viitekehykseen. Ammatillisten tutkintojen osalta esitettiin, että ammatilliset perustutkinnot ja ammattitutkinnot sijoittuvat viitekehyksen tasolle 4 ja erikoisammattitutkinnot tasolle 5. Lisäksi esitettiin, että yksittäiset ammatilliset tutkinnot voivat poikkeustapauksissa sijoittua tutkintotyyppin perustasoa ylemmälle tasolle, jos tutkinnon vaatavuustaso selkeästi poikkeaa muista saman tutkintotyyppin tutkinnoista.

NQF-työryhmä esitti myös, että ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämishankkeen (TUTKE-hanke) yhteydessä selvitetään tarkemmin ne ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot, jotka poikkeavat vaativuudeltaan muista saman tutkintotyyppin tutkinnoista. Tarkoitus on selvitystyön pohjalta ratkaista, millaisia muutoksia ammatilliseen tutkintojärjestelmään tai sen yksittäisiin tutkintoihin on tarkoituksenmukaista tehdä, jotta tutkinnot muodostaisivat selkeän kokonaisuuden. NQF-työryhmä piti lisäksi tarpeellisena, että selvitetään vaihtoehto, jossa kansallinen tutkintojärjestelmä on tutkintojen vaatavuustasojen suhteen nykyistä yksiselitteisempi niin, että samaan tutkintotyyppiin kuuluvat tutkinnot sijoittuvat samalle tasolle. Tässä yhteydessä on tarkoituksenmukaista selvittää myös se, ovatko tasolle 6 sijoittuvat erikoisammattitutkinnot luonteeltaan pikemminkin korkeakoulutettujen erityispätevyyksiä. Selvitystyön ja mahdollisten muutosten jälkeen on tarkoitus täsmentää ammatillisten tutkintojen sijoittumista kansallisen viitekehyksen vaatavuustasolle.

Opetushallituksen alakohtaiset asiantuntijat ovat NQF-työryhmän ja TUTKE-ohjausryhmän pyynnöstä käyneet läpi ammatillisten perustutkintojen, ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen perusteet ja niissä määrätyt kunkin tutkinnon ammattitaitovaatimukset ja verranneet ammattitaitovaatimuksia tutkintojen ja muun osaamisen viitekehyksen tasokuvauksiin. Opetushallituksen selvityksessä esitetään yleisperustelut kunkin tutkintotyyppin sijoittelulle sekä poikkeamat ja niiden perustelut.

Poikkeavia tutkintoja on yhteensä seitsemän. Lennonjohdon perustutkinnon ja rakennustuotannon ammattitutkinnon katsotaan olevan tasoa 5. Johtamisen erikoisammattitutkinnon, yritysjohtamisen erikoisammattitutkinnon, psykiatrisen hoidon erikoisammattitutkinnon, rakennusalan työmaapäällikön erikoisammattitutkinnon ja ratsastuksenopettajan erikoisammattitutkinnon katsotaan olevan tasoa 6. Tutkinto on sijoitettu tutkintotyyppin vaatavuustasoa ylemmälle vaatavuustasolle, jos tutkinnon ammattitaitovaatimukset poikkeavat kaikkien osaamisen ulottuvuuksien suhteen selkeästi muista saman tutkintotyyppin tutkinnoista. Tutkintojen poikkeava vaatavuustaso on perusteltu suhteessa viitekehyksen tasokuvauksiin. Kunkin alan koulutustoimikunta on käsitellyt ja hyväksynyt sekä tutkinnon poikkeavan vaatavuustason että sen perustelut.

Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämishankkeen (TUTKE-hanke) ohjausryhmä on käsitellyt Opetushallituksen esittämät vaatavuustasoltaan poikkeavat ammatilliset tutkinnot ja poikkeamien perustelut kokouksessaan 15.4.2010 ja toteaa seuraavaa:

Rasku

24.4.2010

- Suomen ammatilliset tutkinnot ja tutkintojen ammattitaitovaatimukset perustuvat ammatillista koulutusta ja ammatillista aikuiskoulutusta koskevaan lainsäädäntöön sekä työelämän toimintakokonaisuuksiin ja työelämässä vaadittavaan osaamiseen. Ammatillisten tutkintojen kehittäminen tehdään yhteistyössä työelämän kanssa. Vaikka samaan tutkintotyyppiin kuuluvat ammatilliset tutkinnot ovat ammattitaitovaatimuksiltaan pääsääntöisesti samaa vaativuustasoa, yksittäiset tutkinnot voivat ja niiden tulee voida poikkeustapauksissa olla vaativuustasoltaan muita saman tutkintotyypin tutkintoja vaativampia toimialojen erilaisten osaamistarpeiden vuoksi. Ammatilliseen tutkintojärjestelmään on hyvä sisältyä joustoa, jotta järjestelmän avulla voidaan vastata parhaalla mahdollisella tavalla työelämän, yhteiskunnan ja yksilöiden muuttuviin tarpeisiin.
- Tutkintojen sijoittaminen kansalliseen tutkintojen ja muun osaamisen viitekehykseen tulee tehdä lainsäädännössä ja tutkinnon perusteissa määriteltyjen tutkinnon ammattitaitovaatimusten mukaan, ei tutkintotyypin mukaan. Osaamisen korostaminen ja oppimistulokset ovat eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen peruseriaate ja edellytys sille, että eri koulutusjärjestelmien tutkintoja voidaan vertailla läpinäkyvästi ja ymmärrettävästi keskenään.
- Tasolle 6 sijoittuviksi esitettyjen erikoisammattitutkintojen tulee voida jatkossakin olla ammatillisia tutkintoja. Korkeatasoinen osaaminen on voitava nähdä laajemmin kuin vain ja ainoastaan korkeakouluissa hankittuna osaamisena. Erityisen tärkeää on, että toisen asteen tutkinnon suorittaneet voivat myös jatkossa suorittaa tasolle 6 sijoittuvaksi esitettyjä erikoisammattitutkintoja. Mikäli tasolle 6 sijoittuviksi esitetyt erikoisammattitutkinnot muutetaan korkeakoulutettujen erityispätevyyksiksi, niitä voivat suorittaa ainoastaan korkeakoulutettujen suorittaneet. Korkeakoulutettujen erityispätevyysien määrittely on toistaiseksi täsmentymätön, joten on vaikea ottaa kantaa siihen, ovatko tasolle 6 sijoittuvaksi esitetyt erikoisammattitutkinnot luonteeltaan niiden kaltaisia.

TUTKE-hanke on saanut lisää aikaa siten, ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämiseen liittyvien ehdotusten ja hankkeen loppuraportin tulee olla valmis 31.10.2010 mennessä. Ohjausryhmä on tilannut ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämisen pohjaksi tutkimuksen Tampereen yliopiston Ammatikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskukselta, joka toteuttaa tutkimuksen yhteistyössä Hämeen ammatillisen opettajakorkeakoulun kanssa. Tutkimuksen loppuraportti valmistuu syyskuussa 2010. Ohjausryhmä tekee ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämiseen ja tutkintojärjestelmän joustavuuden lisäämiseen liittyvät ehdotukset vasta tämän jälkeen. Ohjausryhmän näkemyksen mukaan ammatilliseen tutkintojärjestelmään tai sen yksittäisiin tutkintoihin ei ole tarkoituksenmukaista tehdä muutoksia ennen TUTKE-hankkeen esitysten valmistumista.